

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО; КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Доценко А.Ю.,

прокурор Харківської місцевої прокуратури № 6

УДК 343.137.9(477)

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ УГОД У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Постановка проблеми. Одним із процесуальних механізмів прискорення строків розгляду кримінальних проваджень є інститут угод про визнання винуватості, ефективність якого підтверджується зарубіжною практикою (Англії, Іспанії, Італії, Німеччини, США, Франції та деяких країн СНД). Ще в 1987 р., враховуючи стрімке зростання числа кримінальних проваджень, направлених у суди, і проблеми, пов'язані з тривалістю здійснення судочинства, Комітет Міністрів Ради Європи звернувся до держав – членів Ради Європи з Рекомендацією № 6 R(87)18 «Стосовно спрощення кримінального правосуддя» (прийнята Комітетом Міністрів 17 вересня 1987 р. під час 410-го засідання делегатів міністрів) [1, с. 117]. Вказане було зумовлене тим, що інститут угод про визнання винуватості здатний усунути надмірний формалізм і бюрократизацію, притаманні кримінальному судочинству.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж останніх 5 років у юридичній літературі спостерігається активна дискусія щодо подальших шляхів удосконалення інституту угод у кримінальному провадженні. Питання щодо особливостей правового регулювання та порядку застосування цього інституту у вітчизняному кримінальному провадженні розглянуто в роботах таких учених, як В.І. Бояров, Г.П. Власов, В.В. Навроцька, В.Т. Нор, Є.В. Повзик, П.В. Пушкар, Г.В. Соловей, Д.В. Філін, С.І. Паславський.

В умовах глобалізації необхідно активно використовувати багатий досвід розвитку кримінального судочинства в зарубіжних країнах. Кожна країна вносить у розвиток механізму реалізації заходів забезпечення кримінального провадження свої підходи, власні шляхи вирішення тих чи інших проблем. З метою вдосконалення вітчизняного законодавства необхідно насамперед звернути увагу на положення законодавства зарубіжних країн задля імплементації найбільш позитивних його аспектів.

Метою статті є визначення основних особливостей застосування інституту угод у кримінальному процесі зарубіжних країн, здійснення порівняльного аналізу правових норм, пов'язаних з укладенням угод про визнання винуватості в окремих зарубіжних країнах англосаксонської та континентальної систем права.

Виклад основного матеріалу. Згідно з інформацією Державної судової адміністрації, за I півріччя 2017 р. суди ухвалили 40 000 вироків, з них 8 700 – на підставі угод; водночас відмовили в затвердженні

2 500 угод (20% їх загальної кількості). Тому здійснення кримінального провадження на підставі угоди наразі є звичайною практикою в кримінальному процесі України.

Інститут угод про визнання винуватості походить з англосаксонської системи права, зокрема, практика його застосування налічує понад 150 років. Переважно в наукових публікаціях, у яких описуються порядок та умови правового регулювання інституту угод у кримінальному провадженні, завжди за приклад беруться особливості дії цього інституту в США. Так, за даними американського юриста Р. Моллі, у 1839 р. в штаті Нью-Йорк 22% судових вироків у кримінальних справах ухвалювалися на підставі угод про визнання винуватості, а в 1920 р. більш ніж 80% кримінальних справ вирішувалися за допомогою заяв про визнання винуватості [2, с. 626].

Інститут угод між обвинуваченими та прокуратурою в США поширений куди більше, ніж в інших західних країнах. Однак він існував не від самого початку. До громадянської війни 1861–1865 рр. це було рідкісне явище. Після неї та імміграції, що різко збільшилася, стало значно більше злочинності, тому угоди допомогли полегшити тягар, який звалився на судову систему.

Виникнення угоди про визнання винуватості було логічним для розвитку кримінального процесуального права. Зміни в методиці вирішення кримінальних проваджень, як свідчить історико-правовий аналіз, відбувалися поступово, і в подальшому розгляд справ із застосуванням угод про визнання винуватості почав перевищувати кількість справ, які розглядалися в повному судовому провадженні судом присяжних. Повний судовий розгляд справ у Великій Британії та США поступово стає рідкісним явищем [3, с. 74].

Важливо зазначити, що виникнення інституту угод про визнання винуватості є не просто результатом складної природи процедури судового розгляду кримінальних справ у США. Значний вплив на розвиток і становлення інституту угод у США мали рішення Верховного суду США на початку 1960-х рр. Однією з найбільш відомих справ стосовно угод про визнання винуватості була справа «Сантобелло проти Нью-Йорку» 1971 р. [4]. У ній суд дійшов висновку, що угода про визнання винуватості, оформлена належним чином, повинна заохочуватися. З огляду на необхідність забезпечення швидкого й ефективного розгляду справ суд наголосив на тому, що кримінальне провадження на підставі угоди про

визнання винуватості є набагато дешевшим і проходить значно швидше, ніж коли справа розглядається судом присяжних.

Варто зауважити, що у федеральній системі США в 2014–2015 рр. до суду надійшло менше ніж 3% кримінальних справ. Тобто понад 97% справ закінчились угодами. Крім того, за червень – серпень 2013 р., коли в Манхеттенському федеральному суді не було жодного процесу, усі відкриті кримінальні провадження закінчувались укладенням угод про визнання вини [5].

Важливою особливістю англосаксонської моделі угод про визнання винуватості в США є майже абсолютна дискреційність повноважень сторони обвинувачення – наявність повноважень, які прокурор застосовує за своїм розсудом [6, с. 116]. Використання таких повноважень на основі суворого дотримання принципу законності значно сприяє здійсненню правосуддя, однак за інших умов створює великий потенціал для зловживання з боку сторони обвинувачення.

Варто зазначити, що деякі американські правники, судді неоднозначно характеризують інститут угоди про визнання в США. Зокрема, саме негативні відгуки про процес укладення цієї угоди наводять ліберальні юристи США. Так, наприклад, відомий манхеттенський федеральний суддя Дж. Рейкофф у 2014 р. надрукував у «The New York Review of Books» статтю під заголовком «Чому безневинні люди визнають себе винними?», у якій закликав змінити систему угод. Зокрема, він запропонував залучити суддів у процес їх складання, оскільки процес укладення угоди відбувається в таємниці від громадськості.

Інші американські судді також підтримують позицію Дж. Рейкоффа, вказуючи, що вони не бажають карати осіб, які не здійснювали конкретного кримінального правопорушення. Деякі дослідники підраховували, що від 2 до 8% американських засуджених перебувають у місцях позбавлення волі саме внаслідок самообмови. У США відбувають покарання близько 2,2 млн осіб, тому навіть якщо частка таких осіб становить усього 1%, мова йде про більш ніж 20 тис. осіб [5].

Таким чином, можливо, що процедура укладення угод про визнання вини в США буде змінюватись, будуть запроваджуватись деякі елементи інституту угод, характерні для континентальної системи права, зокрема такі: повноваження прокурора під час здійснення кримінального переслідування чітко визначені законом та суворо ним регламентуються; згода обвинуваченого з пред'явленим обвинуваченням і покаранням не звільняє суддю від обов'язку здійснити аналіз фактичної бази для висловлення згоди з висунутими обвинуваченнями тощо.

Водночас процедури спрощеного й скороченого розгляду справ набувають дедалі більшого розвитку також у державах континентальної правової системи, зокрема в Бельгії, Голландії, Іспанії, Італії, Німеччині, Польщі, Франції. Однак угоди про визнання винуватості в державах континентального права

мають низку принципових відмінностей, які зумовлені необхідністю забезпечення принципів доцільності та законності.

Так, в Італії розповсюджена процедура *patteggiamento*, що закріплена Кримінальним процесуальним кодексом 1989 р. Під час досудового розслідування або попереднього судового слухання справи обвинувачений і прокурор у справах про кримінальні правопорушення мають право домовитись про призначення обвинуваченому покарання у вигляді штрафу або позбавлення волі на строк до 2 років. У разі досягнення такої згоди вони звертаються до судді, який здійснює контроль за досудовим розслідуванням, або до судді, який прийняв справу до свого провадження, для проведення попереднього слухання з клопотанням про затвердження угоди. Таке клопотання можна подати тільки до судового розгляду за умови відсутності заперечень із боку потерпілого.

Інститут угод про визнання винуватості передбачений у Кримінальному процесуальному кодексі Франції 1999 р. Таким угодам властиво те, що домовленість може бути укладена лише в конкретній, законодавчо визначеній категорії злочинів (як міра відповідальності за них передбачений штраф або позбавлення волі строком до 5 років). Скорочена судова процедура розгляду справи відбувається в дві стадії: 1) заслуховування обвинуваченого суддею; 2) управління кримінальним обвинуваченням (фактично це судовий контроль укладеної угоди). Важливою процесуальною гарантією є те, що покарання набирає законної сили, коли суддя його затверджує, а не тоді, коли укладену між прокурором та обвинуваченим угоду схвалює суд [7, с. 31].

Відповідний суддя, отримавши клопотання, перевіряє дотримання формальних і процесуальних вимог та після цього затверджує угоду між обвинуваченим і прокурором. Затвердження угоди суддею має силу обвинувального вироку, який не підлягає апеляційному оскарженню (тільки касаційному). Водночас суддя має право оцінювати справу по суті, відмовляючи в затвердженні угоди, якщо, наприклад, покарання фактично не відповідає ступеню тяжкості вчиненого кримінального правопорушення або є сумнівні щодо винуватості обвинуваченого.

Інститут угод про визнання винуватості в Німеччині запроваджений у 2009 р. Укладення цієї угоди в кримінальному провадженні не звільняє сторону обвинувачення від доказування всіх істотних обставин справи. Перед укладенням угоди обвинувачений має право на ознайомлення з матеріалами справи. Тому реалізація такого права дає змогу обвинуваченому сформувати уявлення про доказову базу сторони обвинувачення, реально оцінити власні шанси під час проведення переговорів [8, с. 53–54].

Відповідно до німецького кримінального процесу інститут угод реалізується в таких формах:

1) прокурор може звільнити обвинуваченого від кримінальної відповідальності за злочин невеликої тяжкості, якщо усунуто заподіяну шкоду та громадський інтерес не вимагає подальшого кримінального переслідування;

2) підготовка прокурором документа, у якому міститься обвинувачення особи у вчиненні злочину та визначається покарання за нього. Особливістю цієї форми угоди про визнання винуватості є те, що покарання може передбачати тільки штрафні санкції, позбавлення волі на строк до 1 року, обмеження спеціального права та конфіскацію доходів, одержаних внаслідок вчинення злочину. Прокурор повинен отримати дозвіл від судді, щоб документ набув чинності, після чого він передається обвинуваченому, який протягом 14 днів приймає пропозицію або вибирає судовий розгляд своєї справи на загальних підставах [9, с. 7];

3) угода про визнання винуватості втілюється шляхом проведення переговорів між прокурором та обвинуваченим (і його захисником). Така форма угоди, на відміну від попередніх, не замінює суд. Однак перевага для прокурора полягає в тому, що визнання винуватості може скоротити тривалість судового розгляду, а перевага для обвинуваченого полягає в тому, що прокурор може пред'явити обвинувачення в менш тяжкому злочині, а також у подальшому застосуванні більш м'якого покарання.

У кримінальному процесі Іспанії передбачено такий різновид спрощеного розгляду кримінальних справ, як *conformidad*, що за своїм змістом не є угодою про визнання винуватості, а полягає в згоді зі стороною обвинувачення. Обвинувачений може висловити свою згоду з обвинуваченням і покаранням, заявленим стороною обвинувачення або із часу обвинувачення безпосередньо перед судовим розглядом у суді першої інстанції, або наприкінці дослідження доказів у суді присяжних. Особливістю процедури *conformidad* є те, що згода обвинуваченого з пред'явленим обвинуваченням і покаранням не звільняє суддю від обов'язку здійснити аналіз фактичної бази для висловлення згоди з висунутими обвинуваченнями та навіть дає змогу судді виправдати особу у випадку, якщо достатніх доказів для засудження не вистачає, незважаючи на згоду з висунутими обвинуваченнями [8, с. 51].

Порядок здійснення кримінального провадження на підставі угод в Україні досить схожий із порядком відповідно до Кримінально-процесуального кодексу Республіки Молдова. Так, цей кодекс містить окрему главу під назвою «Провадження щодо угоди про визнання вини» (ст. ст. 504–509). Угода про визнання вини визначається як операція між державним обвинувачем та обвинуваченим або, залежно від обставин, підсудним, який дав згоду визнати свою вину в обмін на скорочення покарання [10].

Крім вказаного, сучасному кримінальному процесуальному праву відомі також інші процедури вирішення кримінальних правових конфліктів, які містять елементи примирення. Існують дві найбільш відомі моделі альтернативних засобів розв'язання таких кримінальних правових конфліктів:

1) трансакція, яка існує в нідерландсько-бельгійській системі правосуддя. Її сутність полягає в тому, що правомочні органи (прокуратура, а в Нідерландах – і поліція) відмовляються від кримінального

переслідування особи, якщо вона сплатить до казни встановлену в кожному конкретному випадку грошову суму;

2) медіація, що застосовується як засіб розв'язання конфлікту між особою, яка вчинила злочин, і потерпілим за допомогою примирення між ними. Тобто процедура медіації (від англ. *mediation* – посередництво) у кримінальному судочинстві розглядається як процес, у якому обидві сторони кримінального конфлікту мають можливість за власною добровільною згодою залагоджувати проблеми, що виникли внаслідок вчиненого кримінального правопорушення, використовуючи при цьому нейтральність третьої сторони або посередника [11, с. 50].

Трансакція вперше з'явилась у Бельгії внаслідок Королівського Указу від 10 січня 1935 р. Її поява пояснювалась прагненням уникнути судового розгляду за малозначними економічними злочинами, якщо особа, яка вчинила злочинне діяння, не заперечувала проти такого розгляду правового конфлікту та не відмовлялась від своєї причетності до вчиненого. Із часом ця норма стала загальноприйнятною, і до Кримінального кодексу Бельгії було додано ст. 216, у якій розглядається трансакція. Тепер вона може застосовуватись до будь-якого виду злочину, за яким передбачається покарання до 5 років позбавлення волі.

У судових стадіях трансакція виключена, її можна застосовувати тільки на початкових стадіях кримінального процесу. Донедавна цей захід застосовувався в Кримінальному кодексі Бельгії, коли злочином нікому не було завдано (окрім держави) конкретної шкоди або якщо така шкода була повністю відшкодована [8, с. 55]. Варто зазначити, що певний різновид трансакції існує також у Франції, де парламент у грудні 1994 р. прийняв Закон про внесення доповнень до Кримінального процесуального кодексу, яким передбачається створення інституту кримінального припису, що нагадує трансакцію [12, с. 103].

У ст. 41-1 Кримінального процесуального кодексу Франції закріплено право прокурора з дозволу сторін застосувати медіацію до ухвалення кінцевого рішення в справі, якщо він вважає, що такий засіб забезпечить відшкодування заподіяної шкоди потерпілому та покладе кінець конфлікту. Сама процедура застосування медіації полягає в тому, що прокурор передає справу до спеціалізованої громадської організації, де за допомогою посередницьких переговорів досягається згода на примирення між потерпілим та обвинуваченим, після чого між ними укладається угода про примирення [13, с. 335–336].

У країнах континентальної правової системи (Німеччині, Австрії, Португалії, Бельгії тощо) медіація почала розповсюджуватись наприкінці 1980-х – на початку 1990-х рр. На сьогодні вона застосовується більш комплексно та відрізняється тим, що особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, не лише усуває заподіяну шкоду, а й повинна укласти угоду про примирення з потерпілою стороною [14, с. 112].

У європейських країнах медіація активно підтримується державою, яка виділяє значні матеріальні ресурси для підтримання й удосконалення процедури медіації. Наприклад, у Фінляндії головною особливістю законодавства щодо процесу медіації є забезпечення належного фінансування з Державного бюджету на організацію медіаційних послуг, державного керівництва та контролю над такими послугами, а також створення умов, необхідних для майбутнього розвитку, освіти й моніторингу надання послуг із медіації [15, с. 252; 8, с. 55–56].

Особливості укладання угод про примирення в кримінальному провадженні неодноразово були предметом розгляду в Європейському суді з прав людини (далі – ЄСПЛ): справи «Ніколов проти Болгарії» [16], «Бабар Ахмад та Інші проти Сполученого Королівства» [17] тощо. У своїх рішеннях ЄСПЛ зазначав, що існування спрощених процедур у кримінальному судочинстві не суперечить Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці ЄСПЛ, однак наголосив на дотриманні головної умови – відповідності угоди фактичним обставинам справи [18, с. 151].

Висновки. Таким чином, інститут угод про визнання винуватості та інші скорочені процедури, подібні до нього, застосовуються в кримінальному провадженні держав як загальної правової системи (Великобританія, США), так і континентального права (Бельгія, Голландія, Іспанія, Італія, Німеччина, Франція). Водночас розвиток законодавчої регламентації й практичного застосування угод про визнання винуватості відрізняється в державах загальної та континентальної правових систем. Варто зазначити, що угода про визнання винуватості – це основний структурний елемент системи здійснення правосуддя в низці зарубіжних країн, який для ефективного реалізації повинен мати підтримку за умов законного застосування й дотримання основних процесуальних засад здійснення кримінального судочинства.

Подальшого наукового дослідження потребують питання щодо виявлення та систематизації прогалин, які виникають під час здійснення кримінального провадження на підставі угод, а також визначення шляхів усунення цих недоліків з огляду на міжнародний досвід застосування угод у кримінальному провадженні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Рекомендація № 6 R(87)18 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам «Отноительно упрощения уголовного правосудия» от 17 сентября 1987 г. // Сборник документов Совета Европы в области защиты прав человека и борьбы с преступностью. – М., 1998. – С. 115–120.
2. Бернам У. Правовая система США. 3-й выпуск / У. Бернам. – М. : Новая юстиция, 2006. – 1216 с.
3. Ashworth A. Plea, Venue and Discontinuance / A. Ashworth // Criminal Law Review. – 1993. – № 40. – Р. 830–840.
4. Santobello v. New York, 404 U.S. at 261–262 (1971).

5. Козловський В.О. Угода з дияволом / В.О. Козловський // Закон і бізнес. – 2017. – № 39(1337). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zib.com.ua/ua/130443-chomu_do_amerikanskogo_sudu_dohodit_menshe_nizh_3_kriminalni.html.

6. Кравчук В.М. Угода про визнання вини як засіб підвищення ефективності діяльності прокуратури у сфері кримінального процесу (іноземний досвід та пропозиції для України) / В.М. Кравчук // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2011. – № 1. – С. 115–120.

7. Fisher G. Plea bargaining's triumph: a history of plea bargaining in America / G. Fisher. – Stanford, CA : Stanford University Press, 2003. – 397 p.

8. Новак Р.В. Кримінальне провадження на підставі угод в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Р.В. Новак. – Х. : Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2015. – 214 с.

9. Bagirov Anar Ramiz Oglu. Technical paper on Plea bargaining and issues related to its implementation in Azerbaijan / Anar Ramiz Oglu Bagirov // Support to the anticorruption strategy of Azerbaijan (AZPAC). – 2008. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/economiccrime/corruption/projects/azpac/coexpertsresentations_en.asp?toPrint=yes&.

10. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Молдова от 14 марта 2003 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.legislationline.org/ru/documents/action/popup/id/14512/preview>.

11. Рекомендація № R(99)19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам Ради, які зацікавлені в організації медіації у кримінальних справах, прийнята Комітетом міністрів на 679-й зустрічі представників Комітету від 15 вересня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_828.

12. Якупов Р.Х. Уголовный процесс : [учебник для вузов] / Р.Х. Якупов ; под ред. В.Н. Галузо. – М. : Зерцало, 1998. – 438 с.

13. Михеєнко М.М. Кримінальний процес України : [підручник] / М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, В.П. Шибіко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Либідь, 1999. – 536 с.

14. Теремецький В.І. Угода про визнання вини у новому Кримінальному процесуальному кодексі України / В.І. Теремецький, Г.В. Соловей // Юридична наука. – 2012. – № 7. – С. 111–115.

15. Салюк В.В. Медіація як інструмент практичних перетворень в контексті законодавства європейських країн / В.В. Салюк // Актуальні питання кримінального процесу очима молодих дослідників : матер. V студ. наук. конф. (м. Харків, 15 травня 2014 р.) / редкол. : О.В. Капліна (гол. ред.), Д.М. Говорун, О.І. Бережний та ін. – Х., 2014. – С. 251–252.

16. Рішення Європейського суду з прав людини в справі «Ніколова проти Болгарії» від 25 березня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/980_404.

17. Рішення Європейського суду з прав людини в справі «Бабар Ахмад та інші проти Сполученого Королівства» від 10 квітня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hudoc.echr.coe.int/sites/fra-press/pages/search.aspx?i=003-3906939-4510631>.

18. Добровольська О.Г. Проблеми інституту кримінального провадження на підставі угод / О.Г. Добровольська // Право і суспільство. – 2013. – № 5. – С. 150–154.

Доценко А.Ю. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ УГОД У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У статті визначено основні особливості застосування інституту угод у кримінальному процесі зарубіжних країн. Автором здійснено порівняльно-правовий аналіз правових норм, які регламентують порядок і строки укладення угод про визнання винуватості в окремих зарубіжних країнах англосаксонської та континентальної систем права.

Ключові слова: кримінальне провадження, угода про визнання винуватості, англосаксонська система права, континентальна система права, Європейський суд з прав людини.

Доценко А.Ю. МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ СОГЛАШЕНИЙ В УГОЛОВНОМ ПРОИЗВОДСТВЕ

В статье определены основные особенности применения института соглашений в уголовном процессе зарубежных стран. Автором осуществлен сравнительно-правовой анализ правовых норм, регламентирующих порядок и сроки заключения соглашений о признании виновности в отдельных зарубежных странах англосаксонской и континентальной систем права.

Ключевые слова: уголовное производство, соглашение о признании виновности, англосаксонская система права, континентальная система права, Европейский суд по правам человека.

Dotsenko A.Yu. INTERNATIONAL EXPERIENCE OF AGREEMENT APPLICATION IN CRIMINAL TRIAL

The scientific article presents the application features of institute of agreements in criminal trials of foreign countries, the comparative analysis of legal norms connected with agreements on admission of guilt in certain foreign countries with Anglo-Saxon and continental legal systems.

The methodological basis of the article is a set of general scientific and special research methods. The comparative-juridical method was applied for specifying an institute of agreements on admission of guilt in Anglo-Saxon and continental legal systems. The formal-legal and dialectical methods were applied for specifying basic features of simplified procedure for criminal cases in the countries with a continental legal system.

The scientific article expresses well-grounded opinion that the procedure of agreements on admission of guilt in the USA will be changed, some elements of institutes of agreements typical for the continental legal system may be introduced, in particular, powers of a public prosecutor during criminal prosecution are clearly specified and strictly regulated by law, consent of the accused with accusation and sentence does not excuse a judge from his duty to do an analysis of the current base in order to express consent with the charges presented, etc. The indicated conclusions have been made based on the analysis of publicistic writing and opinions of the leading American judges within 2014–2015.

The author of the article reasonably distinguished a number of fundamental differences between the simplified and shortened of trials in the countries with a continental legal system, in particular, in Belgium, Holland, Spain, Italy, Germany and France.

The following conclusion has been made: the institute of agreements on admission of guilt and other similar shortened procedures are applied in criminal trials of the countries both with a general legal system (Great Britain, USA) and a continental one (Belgium, Holland, Spain, Italy, Germany, France). Development of legislative regulation and practical application of agreements on admission of guilt differs in the countries with general and continental legal systems.

It is expressed that other procedures of settlement of criminal legal conflicts comprising the elements of reconciliation are known in modern criminal procedural law. There are two most famous patterns of alternative ways to settle such criminal legal conflicts: 1) transaction, which exists in the legal system of Belgium and the Netherlands; 2) mediation, which is applied as a way to settle conflicts between the person committing a crime and the person affected.

The author of the scientific article stressed that peculiarity of agreements on admission of guilt in criminal trials were repeatedly a point of issue at the European Court of Human Rights (cases “Nikolova v. Bulgaria”, “Babar Akhmad and Others v. the United Kingdom”, etc.) In its judgments the European Court of Human Rights notices that existence of simplified procedures in criminal proceedings does not contradict against the Convention on Human Rights and practice of the European Court of Human Rights, but it made an emphasis on adherence to the main condition – correspondence of the agreement to the facts of the case.

Key words: criminal trial, agreement on admission of guilt, Anglo-Saxon legal system, continental legal system, European Court of Human Rights.